

større Landeieendomsbesiddere eller fra de høiere Bessattede eller fra de Kjøbstaddeputerede; tværtimod have disse Raad i det Hele fungeret med saadan Rolighed og Regelmæssighed og med et saadant Hensyn, snart til Kjøbstæderne, snart til Landet, at der virkelig ad Erfaringens Vel er vundet et stort og vigtigt Berviis for, at der ingen Betænkelighed er ved nu at gaae dette Skridt videre og at ubvide Fællesskabet til de andre, for Størstedelen mindre bethdelige Anliggender, der ere underkastede Amtsraadets Virksomhed. Jeg kjender selv af egen personlig Erfaring alle Landets Skoleraad; jeg har ikke een, men to Gange forhandlet med dem alle, jeg har altsaa seet dem virke, og jeg har det Indtryk af dem, at man sjelden vil kunne see nogen Forsamling med mere forstandig praktisk Dygtighed, med et mere uheldet Blik paa Forholdene, staae saa høit over disse ganske forskjellige Interesser mellem Valgclasserne. Jeg vil derfor med den største Frimodighed gaae dette Skridt videre, og jeg kan derfor ikke andet end tilraade Forsamlingen, at den vil følge Regjeringen paa den Vel, den her har betraadt.

Det forekom mig, at den ærede sidste Taler talte baade i Kjøbstædernes Navn og i de lavere Bessattedes (S. A. Hansen: Ogsaa i de høiere Bessattedes). Sa ogsaa i de høiere Bessattedes Navn, men naar man saaledes kan tale mod Loven i alle Parter's Navn, naar man siger: Kjøbstæderne kunne ikke være tjente med den, de lavere Bessattede kunne ikke være tjente med den, og de høiere Bessattede kunne heller ikke være tjente med den, kunde man saa ikke komme til den modsatte Slutning og sige, at de Alle kunne være tjente med den, thi det kommer da egentlig kun an paa, med hvilke Dine, man seer Sagen. Eftersom man betragter en Sag med mere eller mindre gunstige Dine kan det let hælde, at man om den samme Sag kan komme enten til det Resultat, at alle Parter kunne være tjente med den, eller til det Resultat, at ingen af Parterne kunne være tjente med den; de to Ting ligge hinanden overordentlig nær. Det var derfor en overordentlig Beroligelse for mig at høre den Betragtningmaade udtalt, at Ingen kunde

være tjent med den, thi saa vidste jeg, at vi maatte kunne komme til, at Alle være tjente med den (S. A. Hansen: Nei). Nei, det Spring gjorde den ærede Rigsbogsmand ikke, men jeg vilde gjerne see at faae ham til at gaae det Skridt med. Han fandt, at Kjøbstæderne ikke kunde være tjente med Loven; det var farligt, og jeg tænkte da: ja blive vi staaende her, saa ere vi om en Hals! Men da jeg saa hørte, at han tog de mindre og de høiere Bessattede med, saa blev jeg beroliget, thi derved kom jeg til, at Ingen kunde være tjent med Loven, og saa er der kun et lille Skridt til, at Alle kunne være tjente med den; det var det Skridt, jeg gjerne vilde bede den ærede Rigsbogsmand om at gjøre. Jeg har overalt i Landet, fra Syllands Vestkyst til Bornholm, ikke fundet nogen Mopsætning, hverken mellem Kjøbstad og Land, eller mellem høiere og lavere Bessattede. Jeg har seet disse Forsamlinger, som jeg omtalte, og det har derved været mig umuligt at sige: den er fra Kjøbstæderne, den er fra Landet, den er høiere bessattet, den er lavere bessattet. Jeg kan forsikre om, at Realiteten af Sagerne blev behandlet, og at de bleve afgjorte paa en overordentlig forstandig og praktisk Maade. Jeg tror derfor ikke, at vi ligeoverfor de ligesom begyndende Vindpust, der kunne antyde en Storm i den Retning, at man skulde søge at skaffe Kjøbstæderne en særlig Representation, skulde vige tilbage her; ligeoverfor disse Symptomer og disse Bevægelser fandt jeg, at vi burde træde op og sige: Nei, vi ville netop gaae den modsatte Vel, vi ville netop gaae ud paa at søge at udjævne Mopsætningerne. Jeg er overbevist om, at jo mere Kjøbstæderne og Landet arbejde sammen, destomere ville Mopsætningerne ogsaa falde bort, destomere ville de føle, at Grundloven hviler, ikke alene paa det enkelte skrevne Bogstav, men paa Institutioner, der ere gennemførte heelt ned igjennem. Jeg gjør ikke Paastand paa, at dette Arbejde i den Skikkelse, hvori det nu foreligger, skulde være et fuldbendt Arbejde, at der ikke skulde være Meget at udsætte paa det, og at der, naar man seer hen til den endelige Skikkelse, ikke skulde være Meget at forandre, men jeg gjør Paastand paa, at det er en Overgangsløb, der fortjener at